

Міненко Г. М. Пошукова-творча, дослідницька діяльність студентів як умова якісної підготовки фахівців з технологічної освіти / Г. М. Міненко, І. В. Осіпов // Формування професійної культури майбутніх педагогів в умовах модернізації освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 5-6 грудня 2012 року. – Х.: ФОП Шейніна О. В., 2012. – С. 298 – 301.

У статті розглянуто упровадження пошуково-творчої та дослідницької діяльності студентів як умову якісної підготовки фахівців з технологічної освіти в Лисичанському педагогічному коледжі.

Ключові слова: пошуково-творча діяльність, професійна підготовка, технологічна освіта.

УДК 37.013.43

Міненко Г.М., Осіпов І.В.

Пошукова-творча, дослідницька діяльність студентів як умова якісної підготовки фахівців з технологічної освіти

Забезпечити високу мобільність, конкурентоспроможність ініціативність майбутніх фахівців є можливим за умов упровадження на етапі їх професійної підготовки дослідницької, пошукової та творчої діяльності. Означена проблема пов'язана з таким принципово значущим завданням розвитку національної системи освіти, як підготовка майбутніх фахівців до високопродуктивної, професійно-творчої діяльності, у процесі якої актуалізуються вміння генерувати інноваційні ідеї, обґрунтувати їх практичну цінність й втілювати в практику. Сучасний рівень педагогічної діяльності виявляється недостатнім для повноцінного вирішення даного завдання. Ще й досі навчальні заклади випускають спеціалістів із низьким потенціалом, тобто людей не творчих, а іноді просто непідготовлених до роботи в сучасних динамічних виробничих та соціальних умовах. Змінюються критерії оцінки здібностей спеціаліста. Професійна компетентність, ерудиція були й залишаються суттєвими професійними якостями спеціаліста. Але в умовах прискорення науково-технічного прогресу та цього замало. Необхідне виховання і самовиховання високої культури мислення, здібності не лише орієнтуватися в потоках інформації, але й правильно її обробляти, вміти самому шукати нові знання.

Аналіз наукового фонду свідчить, що різні аспекти питання про організацію дослідницької діяльності розглядалися у таких ракурсах: розкриття наукових засад професійної підготовки вчителя (Е. Барбіна, О. Глузман, В.Гриньова, У.Зязюн); висвітлення теоретико- методологічного підґрунтя оптимізації самостійної роботи студентів (В.Буряк, О.Мороз,

П.Підкасистий, О.Савченко); визначення структури й функцій науково-дослідницької діяльності майбутніх фахівців (О.Бережнова, С.Гончаренко, Г.Кловак).

Втім, мобілізувати професійне самостановлення особистості майбутнього вчителя, забезпечити необхідне та достатнє стартове підґрунтя, тих процедурно-організаційних засобів, які пропонуються самостійною або дослідницькою діяльністю, видається недостатнім.

Виникає необхідність у включенні особистості в якісно новий вид навчально-пізнавальної діяльності – самостійно –дослідницька та пошуково-творча, яка б інтегровано, цілісно, системно активізувала ціннісний, культурний, творчий потенціал майбутнього фахівця.

Саме тому метою нашої статті є висвітлення аспекту місця, ролі та форм організації дослідницької та пошуково-творчої діяльності в системі професійної підготовки майбутнього вчителя технологій.

Творчо-пошукова та дослідницька робота студентів є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки і професійного виховання фахівців, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності останні досягнення науково-технічного прогресу.

Творчо-пошукова та дослідницька діяльність забезпечує вирішення таких основних завдань:

- формування науково світогляду, оволодіння методологією і методами наукового дослідження;
- досягнення високого професіоналізму; розвиток ініціативності;
- розвиток творчого мислення; здатності застосовувати теоретичні знання у своїй практичній роботі; постійне оновлення своїх знань.

Пошуково-творча та дослідницька діяльність студентів Лисичанського педагогічного коледжу є складовою частиною навчального процесу та поза аудиторної роботи.

Важливою умовою формування творчої особистості студента є формування інтересу до його майбутньої професійної діяльності та стимулювання його творчості. Саме на цьому викладачі нашого коледжу і акцентують увагу під час вибору тематики досліджень.

Метою творчо-пошукової та дослідницької роботи в коледжі є створення умов для розвитку інтелектуальних, творчих здібностей студентів та забезпечення тісного зв'язку наукових досліджень і їх результатів з практикою викладацької діяльності в цілях підвищення якості навчання студентів, врахування регіонального компоненту та відповідності навчального матеріалу вимогам сучасності. Цьому сприяє стабільна злагоджена робота циклової комісії у напрямку науково-дослідної та творчо пошукової роботи студентів, створення гуртків і клубів, проведення наукових конференцій, олімпіад, конкурсів та інших форм позааудиторної роботи.

До форм організації творчо-пошукової та дослідницької роботи студентів коледжу слід віднести: написання конспекту, анотації, тез, відгуку, рецензії, доповіді, статті; написання рефератів, що включають дослідницькі завдання по дисциплінах спеціальності на основі індивідуальних завдань; виконання дослідницьких завдань у курсі навчальної дисципліни; науково-практичні конференції викладачів і студентів; міські, регіональні і Всеукраїнські конкурси, конференції і олімпіади; виставки науково-методичні та художньої і технічної творчості студентів; включення елементів дослідження при виконанні лабораторно-практичних робіт, курсових і дипломних робіт та проектів; виконання елементів дослідження при проходженні практики, що є невід'ємною складовою формування професійних знань та умінь майбутніх спеціалістів; навчально-наукові семінари; самостійна домашня робота, завдання з елементами творчого пошуку; робота в студентських наукових гуртках, клубах і проблемних групах; участь у Днях науки. Студенти спеціальності «Технологічна освіта» є активними учасниками відповідної секції студентського наукового товариства «Творчість». В рамках навчальних дисциплін спеціального циклу студенти розробляють

технічну документацію, виконуючи креслення, проводять розрахунки різноманітних технічних пристроїв, обладнання, моделей. Далі, пошук та вибір матеріалів, технологій, дизайну для остаточної зборки та оформлення.

Випускаюча циклова комісія технічних дисциплін складає методичні рекомендації щодо пошукової та дослідницької роботи студента, організує експериментальну роботу, надає допомогу при обробці результатів і складанні звітів.

Слід підкреслити позитивний вплив творчо-пошукової та дослідницької роботи на формування студентів як майбутніх фахівців: студенти отримують додатковий стимул до підвищення якості навчання; студенти набувають навички самостійної науково-дослідної роботи (аналіз джерел, оформлення доповідей, робота зі спеціальною літературою і так далі); знайомляться ближче з вимогами до сучасних розробок і інновацій.

Останніми роками став актуальним і цікавим у студентства напрям технічної творчості з виготовлення та запуску повітряних зміїв. Для підтримки цієї діяльності викладачами циклової комісії, розроблено електронний посібник з необхідними методичними матеріалами, порадами, кресленнями, прикладами кращого світового досвіду.

Студенти коледжу демонструють свої вироби не тільки в межах начального закладу, а й стали активними учасниками міських та обласних змагань. Педагогічний колектив і студентство коледжу ініціювали щорічний міський фестиваль повітряних зміїв у якому беруть участь учні шкіл.

Необхідним компонентом системного підходу є створення умов ефективності планування і організації дослідницької роботи в коледжі: чітке планування цього виду діяльності студентів на навчальний рік; формування і постійна підтримка творчої, ділової атмосфери;

формування банку передового досвіду; моделювання матеріалу навчання основам наукової діяльності студентів; постійне заохочення дослідницької діяльності студентів.

Успіх науково-дослідницької та творчо-пошукової діяльності студентів багато в чому визначається: рівнем професійних знань викладачів і рівнем їх дослідницької компетентності; значущістю відбору методичної теми циклової комісії і теми дослідження викладача, її чіткої орієнтації на практичну значущість.

Практика показує, що кожен викладач коледжу повинен чітко усвідомити, з якою метою він проводить науково-дослідницьку та творчо-пошукову роботу, наскільки ефективно він може управляти навчально-пізнавальним процесом студентів, яких результатів сподівається досягнути.

Найголовніше у викладача мають бути сформовані: певне ставлення, бажання, переконаність, компетентно і грамотно знаходити шляхи ефективного перетворення педагогічної дійсності, готовність перебувати в стані пошуку і, передусім, по вдосконаленню самого себе.

Ми переконані, що ефективність педагогічної діяльності багато в чому визначається роботою науково-методичної служби коледжу, яка створює педагогічні умови становлення «викладача дослідника», що розглядається як фахівець, який займається дослідницькою діяльністю, що організовує педагогічний процес з урахуванням результатів своїх досліджень.

Література:

1. Барбина Е.С. Формирование педагогического мастерства в системе непрерывного педагогического образования: Дис... д-ра пед. наук : 13.00.04-К., 1997.-471с.

2. Бережнова Е.В. Формирование методологической культуры учителя // Педагогика.-1996.-№4.-С.14-18.

3. Бех І.Д. Виховання особистості : У 2 кн. Кн.1 : Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади .- К.: Либідь, 2003.-280с.

4. Буряк В. Формування методологічної культури майбутнього вчителя // Рідна школа .- 2005.-№2.- С.3-7.

5. Глузман О.В. Тенденції розвитку університетської педагогічної освіти в Україні: Дис... д-ра пед. наук : 13.00.04.- К., 1996.-479с.

6. Гриньова В.М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти).- Дис... д-ра пед. наук : 13.00.04.- Харків, 2000.-416с.

7. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения.- М.: Интор, 1996.-544с

8. Кловак Г.Т. Генеза підготовки майбутнього вчителя до дослідницької педагогічної діяльності у вищих педагогічних навчальних

зкладах України (кінець ХІХ-ХХ століття): Дис... д-ра пед. наук: 13.00.01.- К., 2005.-383с.

9. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник / За ред.. О.Г. Мороза.- К.: КДПУ ім.. М.П. Драгоманова, 2001.-337с

10. Неперервна професійна освіта : філософія, педагогічні парадигми, прогноз: Монографія/ В.П. Андрущенко, І.А. Зязюн, В.Г. Кремень, С.Д. Максименко, Н.Г. Ничкало, С.О. Сисоєва, Я.В. Цехмістер, О.В. Чалий / За ред.. В.Г. Кременя.- К.: Наукова думка, 2003.-853с.

11. Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали травень-грудень 2004р.) / За ред.. В.Г. Кременя.- К.-Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім.. В.Гнатюка, 2004.-Ч.2.-202с.

12. Пидкасистый П.И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении: Теоретико-экспериментальное исследование. о-М: Педагогика, 1980.-240с.